

FELELŐS SZERKESZTŐ

Előfizetési árak	
Mélyben:	Vidéken:
1 óra 1 K.	1 óra 1 50 K.
1 évre 3 K.	1 évre 4 50 K.
1 évre 6 K.	1 évre 9 K.
1 évre 12 K.	1 évre 18 K.

Megjelenik minden hétköznap este 8 órakor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Szent István-tér 1.

TELEFON 208

Egyes szám: 4 fillér.

Hirdetés díjszabás szerint.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: Baranyay Lajos.

A tisztviselőkért.

Az állam végre belátja, hogy a tisztviselőket nem lehet egészen elhagyni, s hogy a még nem régen hangoztatott takarékosági elvek és a korlátozott megsegítések elvnek szépek lehetnek, de a gyakorlatban nem válnak be. Készen van már a törvényjavaslat az állami tisztviselők háborús fellegélyezésére. Minden valamirevaló magáncég fizetéseket javít ebben az esztendőben. Pedig ezek a cégek javarésze nem szokott fukarkodni amugy sem. Igen sok állami nagy ur elcsérelné a jövedelmét akárhány olyan magánhivatalnokéval, aki rangban ugyancsak alatta van.

Mondjuk-e még ezredszer is, hogy a mai időkben jóformán a legmostohább társadalmi osztály a hivatalnokai kar? A fixjövedelem éppen, hogy elég volt azelőtt is a megélhetésre, abból kijönni csak a beosztás különös művészetével lehetett. És most mig sokaknak takarékbetétek növekednek milliós tételekben és süti forintokban, mindenféle életmegnyilvánulás közepett az itthon levő lateiner köpörsre dagadt szemmel lenehzeb-ben küzdi a megélhetéssel.

Iparos-családokat, ha igényeiknek kevés volna a hadi államsegély, pótlékkal lát el az állam. Különféle testületek, kamarák hozzátartozói társadalmi állásuknak megfelelő havi járandóságot kapnak, ha a családtag keresete megakadt. Csak a köztisztviselő lehet az ország legelhanyagoltabbja? Igényeirel ugys rög lemondott. A tisztviselő az, akitől még ma is állandó áldozatot, mósolygó arcot, fúrge készségeit várnak, neki kell rendben tartani a rendeletek ágasbogas erdejét, ő végzi mások munkáját, ő lelkesít, házal s ő dreszszírozódik bele egyre jobban a koplalásba.

Azért mondjuk el ezt, hogy legyen róla tudomás Székesfehérvár város hatósága és közönsége is. Legutóbb történt már egy szerény, igen, de igen

szerény lépés a mi tisztviselőink érdekében. Az állam már belátta, hogy a cipő szorít, következésképp nagyobb mértéket vesz.

Tehát a város is lásson hozzá az új mértékhez, s valósítsa meg azt az indítványt, amelyet egyik városatyja beadott. Mutassa meg a város, hogy neki van szive, belátása és igazságérzete.

Székesfehérvárott legyen a dr. Prohászka Ottokár hadiárvház.

Az ország szive nagyot dobant örömeiben, mikor a dr. Prohászka Ottokár hadiárvház eszméjét felvetették. Különösen azonban Székesfehérvár és a vármegye fogadta igazán lelkes örömmel, hogy a város és a vármegye főpásztorának, a magyar katolicizmus fényes vezető csillagának nevét írják oda a háborús áldozatkészség egyike legszebb intézményére, a hadiárvházra.

Ez a mozgalom nem tisztelhetne volna meg önmagát jobban, mint a Prohászka névvel, amely név a magyar társadalmi életnek aranycimere. Dr. Prohászka Ottokár megyéspüspök a gyermekvédelemnek nagy és lelkes apostola, midőn tehát a háboru sújtotta családok gyermekeiről van szó, nem is gondolhattunk volna másra, mint épen az őskoronázó város-püspökére.

Mikor a mozgalom megindult, a vezetők nagyon helyes, mindjárt Székesfehérvárra gondoltak, hogy a hadiárvház nálunk legyen, abban a városban, amelynek a nagy egyházfeljegyzés is lakója és diszpolgára. Székesfehérvár természetesen mindent el is követ, hogy a hadiárvház itt épüljön. A város tanácsa pénteken foglalkozott az ügyvel s elhatározta, hogy legszélesebb körű mozgalmat indít a hadiárvház ügyében, *ingyen telket ad, ingyen követ és ingyen homokot.* A közönség körében is nagyobb arányú mozgalom van alakulóban, hogy a város és a vármegye minél nagyobb összeget tudjon összehozni a nemes célra. Reméljük, hogy a mozgalomnak megis lesz a kívánt eredménye.

Háboru.

Nyugaton.

Anglia és Franciaország súlyos politikai válságban leledzik, Franciaországban még mindig nem találnak új külügyminisztert a lemondott Delcassé helyébe, Angliában pedig mély megdöbbenést keltett Cason ir-miniszter, az egykori ulsteri vezér, az imperialista mozgalom ez egyik főemberének lemondása.

A harctéren sem szerencsésebbek a nyugati szövetségesek. A franciák Champagneban szenvedtek jelentékeny vereséget, az angoloknak egy légi expedíciója pedig Flandriában Middelkerkénél járt pórul.

Az orosz harctér.

Az orosz harctéren Hindenburg körül tett jelentős előhaladást és több ellenséges hadállást elfoglalt. Linsingen tábornok a Sty mentén áll végtől őrt.

Szerbia.

Szerbia mintha végnapjait élne. Az ország nagy vasúti vonala, a Szaloniki-nisi, szerbiai katonai közlekedésének ez az ütőere, bolgár kézen van. Szerbia területének nyolcadrésze az ellenség birtoka, fővárost most cserél másodszer a háboru óta és az entente részéről semmiféle segédelmet nem remélhet.

Görögország.

Nagyon érdekes álláspontja van Görögországnak. A görög kormány látható nehézségeket okoz a Szalonikiben partraszállított entente-csapatok szállításának és a francia csapatok igr most gyalog indulnak el a szerb határ felé.

Olaszország még mindig nem tud résztvenni az entente balkáni akciójában, ami természetesen is, egyrészt ama súlyos ellentétek miatt, amelyek az Adria körül olaszok és szerbek között vannak, másrészt azért, mert az isonzói front véres veszteségei és a tripolizi fölkelés minden olasz katonát otthon tart lekötve.

Macsva.

Csapataink bevonultak Sabácsba.

Tá Macsva lapályait megtisztították az ellenségtől. Kövess gyalogsági tábornok és a Morava mindkét partján előnyomuló német haderő szorosan csatlakozva egymáshoz, egyre mélyebben nyomul elő Szerbia földjére. Kövess tábornok osz-

rák-magyar csapatainak nyugati csoportja a Kolubara magaslatain, a Turja körüli területig nyomult elő, míg a keleti csoport, Grockától délre, harcolva kelt át a Rajja völgyén.

Az olasz harctér.

Az egész délnyugati harcvonalon nagyszabású harcok folynak. Tirolban tegnap az olaszok számos erős támadása omlott össze erős hadállásainkon. Így csapataink a vielle-reuthi fensíkon a tegnapielőtti éjszakán hat támadást vertek vissza és napközben a támadó ellenséget háromszor visszavetették.

Ismét petroleum-uzsóra.

A fogyasztók kihatásának a legeklátásabb példája a petroleumdrágaság. Közeledik már a tél; amikor a kisemberek millióinak több petroleum kell a világításra, akkor a legdrágább. Száz kiló petroleum ára százhusz korona, ami a kis eladásnál százharminc fillért is elér egyes helyeken. Ugyanekkor Romániából igen olcsón kínálnak árut. Ha a vámot, fogyasztási adót, hordót, kezelési költséget s közvetítési nyereséget is hozzá számítjuk, még akkor is fele árért lehet eladni a mi falvainkban, ahol legfeljebb hatvan fillér lenne az ára százhusz fillér helyett.

Csakhogy a románia petróleumot nem hozhatja be más, mint három gyárvállalat, mert a hadügyi kormány szerződésből kifolyólag csak ezeknek adott vasúti tartálykocsit szállításra. Ez a három gyár tehát kisajátította magának a petroleumeladást. Horribilis nyereségei vannak a kartellnak és a lövész-árkokban harcoló kisemberek hátramaradt családjai sőtében lesznek kénytelenek tölteni az estét a petroleumuzsora miatt.

A Magyar Gazdaszövetség most az illetékes miniszterekhez intézett felterjesztésében kellő lépéseket követel a kartellgázdálkodásnak megállítására. Követeli, hogy a petroleum maximális árát szakemberek és a gazdasági érdekképviseletek megkérdezése után szabja meg a kormány, továbbá intézkedjék aziránt, hogy a hadügyminiszterium ne csak a kartellnak, hanem más megbízható cégeknek s szövetségzeteknek is bosszón rendezkedésre szállító kocsikat, mert csak így lehet megmenteni a népet a télen a petroleummizériától.

A lisztügyről.

Ha a város lisztzükséglete az utolsó méterházig nem is állapítható meg, arra mégis némi tájékoztatást nyújt a közlelmzési bizottság október 13-iki üléséről felvett jegyzőkönyvnek alábbi része:

"Főjegyző bemutatja a m. kir. belügyminiszter 107575/1915. III. c. leiratát, melyben a város 1915-16 évi gabonaszükségletének mennyiségét 312 vaggonban állapította meg.

A főjegyző véleménye szerint ez a mennyiség csak akkor lenne elégséges, ha az egyeseknek a lisztmaximum nem fog kiadtni; elfogadta ennél fogva a bizottság a főjegyző azon javaslatát, hogy a megállapított mennyiség felemelése iránt a m. kir. belügyminiszterhez felirat intézessék."

A miniszter leirata és a közlelmzési bizottság ezen határozata alapján tehát jóhiszeműleg az vitatható, hogy a város lisztzükséglete a 300 vaggonat nemcsak, hogy eléri, de meghaladja és minthogy elértékett lisztet el kell osztani, át kell adni, még az ipari célokat szolgálókat is, kétségtelen, hogy indokoltan tettem az elosztandó lisztmennyiséget 200 vaggonra, mert hisz Kovács Armin Sándor nagyon jól tudja, hogy dr. Steiner Jákó azon terve, hogy az ipari célokra szolgáló lisztmennyiséget a vállalkozók ingyen közvetíték, illetve, hogy ezen összeg a város javára megmaradjon, dugába dől, mert arra az illetők nem vállalkoztak.

Mint hogy pedig a kötétt szerződés szerint a lisztelosztásért 1, illetve 1 és fél százalék jutalék kötéttet ki, Kovács Armin Sándornak is el kell zsmernie, hogy közel 40,000 K né az összeg, amely a közönség a lisztelosztás címén megterhetett volna.

Es ezért a jövedelemért mily munkát kell végezni? Itt hivatkozom magára Kovács Armin Sándorra, aki cikkében ezeket mondja: "a szindikatus megbízott ügynök révén gondoskodik a vasuton érkezett lisztnek a hatóság által megállapított tervezet szerint való elosztásról, vállalja mindazon feltételeket, melyeket a közlelmzési bizottság a lisztelosztás kifogástalan kezelése érdekében megállapítani szükségesnek tart."

Hát ezért a munkáért 30—40000 koronát kiadni nem csak én, de oly kereskedő is sokal, aki szállítással foglalkozik, aki épúgy ismeri a lisztelosztás kereskedelmi-gazdasági részletét, mint Kovács Armin Sándor, mert szerinte a lisztelosztás, sok mindenbe belekapcsolódik, amiről én ugyan nem tudok, de elhiszem neki.

Ez utóbbi dacára a lisztelosztás kereskedelmi-gazdasági problémáját a közönség javára úgy vélem megdolandónak, hogy a város ezt maga eszközölje, a szervezetét maga csinálja meg, a lisztügyneköt el alkalmazza és hiszem, hogy ez esetben a lisztelosztási

jutaléknak legalább kétharmada megmarad a város közönségének, és így végeredményében mintegy 80.000 koronával előnyösebb indítványom a közönségre, miht a közlelmzési bizottság azon határozata, amelyet Kovács A. Sándor velem szemben védelmezett.

Nem áll meg Kovács A. Sándor azon érvelése, hogy a városi kezelés nem vihető keresztül, mivel én sem vállalkoztam arra, hogy ennek a szervezetnek az élére állva viseljem az erkölcsi felelősséget, hogy a város közönsége jól ki lesz szolgálva, és hogy a kaució elmaradása folytán a várost kár nem érheti. Hiszen az én indítványom és tervem szerint is az elárulást a liszt- és kiskereskedők végeznék, akik most is végezik, tehát a kiszolgálás jósága ezután is épúgy biztosítva van, a városi kezelésben pedig a kaució kérdése nem fontos, hisz ezidélig is kaució nélkül eszközöltett a lisztelosztás.

Téves Kovács Armin Sándor azon ténybeállításai is, hogy az erkölcsi és anyagi felelősség miatt nem vállalkozom a városi szervezet vezetésére, mert ezt nem ezért nem tettem, hanem azért, mert erre a közlelmzési bizottság fel sem kért és indítványom ezen része, oly formában tárgyalatott, amely sértő annak önerzetére, aki a közjó előmozdítása érdekében hajlandó elvégezni esetleg sok fáradsággal járó munkát. Láttam, hogy a közlelmzési bizottság többsége az indítványomban rejlő igazság kényszerhatása alatt, de határozott averzióval fogadta el indítványom első részét is, a lisztelosztásnak városi kezelésben leendő eszközölését, — kényszerhelyzetben pedig együttműködni nem lehet.

Hiszem azonban, hogy a közgyűlésen e nehézség elhárul, mert mások is hajlandók a közönség és a közjó javára a lisztelosztás városi szervezetét megalkotni.

Téves ténybeállítás az is, hogy én azt állítottam, miszerint a közlelmzési bizottság és az én indítványom között 150.000 korona a különbözet, mert az 5 és a 3 százalék közötti különbözet 3000 vaggonnal éppen 60000 koronát tesz ki, amely összeg, ha a lisztelosztás városi kezelése elfogadtatik, 80.000 koronára fog emelkedni.

Ezt az összeget kívánom a város és a közönség javára megmenteni és annyit már el is értem, hogy Kovács Armin Sándor és a közlelmzési bizottság feladta augusztus 13-iki határozatát, az 5 százalékról lement a 4 százalékra, ami 30.000 korona megtakarítást jelent. Egyenlőre ezen eredménnyel is meg vagyok elégedve.

Maga ez a leszögezett tény is igazolja azon álláspontomat, hogy a közérdek megvédése végett e kérdést a bizottsági tárgyalás zárköttségéből, homályából, a nyilvánosság napvilágára hoztam,

mert hisz a napsugarak máris eredményezték annyit, hogy a közlelmzési bizottság kénytelen volt leszállni az 5-ről a 4 százalékra.

Mielőtt a polemikát lezárnam, reá kell mutatnom arra, hogy Kovács Armin Sándor a szeptember 29-iki cikkemben nehézményezett álláspontját egy október 5-én hozott határozattal kívánta enyhébb színezetűvé feltüntetni és ez alapon polemizált velem. De hisz én az augusztus 13-iki határozatukat támadhattam meg szeptember 29-én, csakugyan nem tudhattam, hogy október 5-én az előző álláspontot, amelynek megdöntéséért bent a bizottságban oly erős harcot sikeretlenül vívtam, végül mégis elhagyták.

Örülök, hogy ezt megtették, mert ezzel a közönség terhe enyhül és végeredményében elismerését képezi annak, amit állítottam, hogy az augusztus 13-iki határozat helytelen, káros volt és hogy helyesen tettem, midőn annak megváltoztatásáért kezdetben magában a közlelmzési bizottságban, később pedig a sajtóban küzdöttem.

Kovács Armin Sándor polemiját azzal fejezi be, hogy lenne bár kemény szava, de azt nem mondja ki, mert ez személyeskedés lenne.

Erre röviden azt felelem, hogy jól teszi; mert személyeskedésre cikkem fel nem jogosítják és így ha megtette volna; azt fenyegetéskedésnek vettem volna.

Közügyben, közérdeki vitákban pedig nincs szükség fenyegetéskedésre, de komoly munkára.

A lisztügy vitáját ne fejezzük úgy be, hogy azt korpával keverjük.

Dr. Holly Géza.

Hindenburg-hősök.

Durnics János tizedes, midőn az ezred március 7-én a Piaski magaslakot felé előrenyomult, tüntette ki magát. A negyedik zászlóalj, melyben ő is benn volt, az ezred tartaléka volt az előnyomuláskor. A zászlóalj elvesztette az ezreddel való összeköttetést, ez összeköttetés helyreállításával Durnics tizedes lett megbízva néhány emberével. Durnics a rábízott feladatot derekasn megoldotta. Alig ment néhány lépést előre, már is-ellenségre talált, mely őt emberével együtt tűz alá vette. Durnics, felismerte a rábízott feladat fontosságát, nem vesztette el hidegvérét, hanem elutasította rajvonul hosszabban kutatva, bár közben meg is sebesült, tovább keresett, s nemcsak az összeköttetést állította helyre ezredre és zászlóalja között, hanem igen értékes jelentést küldött vissza az ellenség állásáról és erősségéről.

A törekvő s bátor tizedes az

ezüst vitézségi érem első osztályát kapta meg e fontos feladat végrehajtásáért.

Oláh Dániel szakaszvezető az április 11-iki ütközetben tüntette ki magát. Ugyanis e napon visszavonulás alkalmával az a százados 101-ik gyalogezred feladatát és a Parilo vízhadaglását.

A 69-ik gyalogezred egyik zászlóalja összegyűlekezvén a magaslak alján, azt a feladatot kapta, hogy a 101-ik gyalogezred által feladott magaslakot visszafoglalja. A zászlóalj tehát megkezdte a támadást, ezen ütközetnél tüntette ki magát Oláh Dániel szakaszvezető vitézségével és félelmet nem ismerő magatartásával, mint az ötödik század szakaszparancsnoka. A legnagyobb tüzérsgéi és oldalról kapott gépfegyver s gyalogsági tűzben bátor viselkedésével hasonlóra buztva embereit, elsőnek sikerült neki az ellenséget állásaiból kikergetni, miközben egy gépfegyvert is zsákmányolt.

Bátor viselkedésért, s jó példaadásáért a nagy ezüst vitézségi éremmel jett kitüntetve.

A felfordulás oka.

A háboru okozta drágaság ki-méltlenül dühöng az egész országban. Százerek gazdagodnak egyik napról a másikra; milliók éheznek hónapokon át, nyomorognak, keseregnek, már közel egy éve.

S ha szabad mondanom, még nem ez a legnagyobb baj. Gazdasági nyomorúságnál sokkal szomorubb, kétségbejítőbb az a retentó demoralizáció, mely ennek az ádáz gazdasági harcnak a nyomában jár, sokkal veszedelmesebb az a kegyetlen osztálygyűlölet, mely belőle fakad.

Egyes osztályok: termelők, iparosok, kereskedők egyrésze nyeregben ül, diktál, rendezkedik, mint egy hadvezér, szípoloz mint a póca, zsarol, mint egy római prokonzul; a fogyasztók éheznek, dühöngnek, tehetetlenségükben ökolbe szoritják a kezüket s úgy szidják az előbbieket.

Néha előtérbe lép egy-egy réteg igazságtalansága, szivtelensége, feltűnő kapzsisága s ilyenkor minden átok a teljes, hentes, a fakeskedő fejére hull, mire aztán ez védekezni próbál, termelési nehézségekre, áruhiányra hivatkozik, próbavágással bizonyít.

A jóakór rendőrség, hatóság próbál segíteni, maximál, bírságot, ellenőrzési iparkodik a piacot s — marad minden a régiben. A műveltség alacsony fokán álló nép félremagyarázza a jóakór helyről érdekében felhozott védelmet s hiányos intelligenciájával úgy váltja szennyes, piszkos aprónéze a javára, igazolására kibocsátott nagybankót, mint az a piaci aszszony tette a napokban, ki a vele

SÖVEGJARTÓ vászonáruháza, Barátok épülete.

Nagy választék

fehér és színes barchetok karton, schiffon és damastból. Különléle vásznak, törölközők, abrosz, lepedők és zsebkezdők. Agy- és asztalterítők, szőnyeg- és matracsövetekből.

OLASO

szabott áruk.

alkudni próbál el uriaszonymnak azt vágia a fejéhez, hogy: mit alkuszik maga? Hisz maga döglik még az ágyban, mikor én már dolgozom? Ime, így nyilatkozik meg a népben az öntudatára hozott munka önérzete.

A fogyasztó, mivel termelővel áll szemben, elsősorban erre haragszik; viszont a termelő a közvetítő kereskedelemler iparkodik hátrítani a drágaság odiumát. S közben dühöng az anyagiasság, a kapzsiság, a szivtelenség, a legnagyobb fokú lelkiismeretlenség s emellett sír az erkölcs, gyászol a tisztesség és meghal a szeretet.

Régen tudtuk, láttuk, éreztük, hogy egész kormányzatunk, egész politikánk, gazdasági és társadalmi életünk tele van antiszocializmussal, de igazi, megdöbbentő valóságában, a háboru tárta fel sebeinket.

Ugy látom, minden bajunk gyökere abban a liberalizmusban van, mely évtizedek óta uralkodik nálunk, melyet mint bálványt tisztelt, dicsért, magasztalt ebben az országban mindenki, aki intelligens ember számba akart menni. Aki ellene szólt, az a reakció, elfogult, középkori jelzőt kapta s nem volt az a nép, erkölcs-, vallás-, országromboló cselekedet, melyre nem a liberalizmus vignettáját ragasztották volna.

Ennek a nevében kellett behozni a polgári házasságot és felekezeti különiséget, ennek a nevében dobálták ki a kilencvenöt percben keresztény iljúság által látogatott iskolákból a keresztet, ennek a nevében indították író hadjáratot az ország egyetlen keresztény pártja ellen, ennek érdekében kellett meneszteni a felsőbb hatósága által is kifogástalan tisztviselőnek ismert Bakóczy bárót, ennek nevében vizsgáljatta a kormány minden valamirevaló papjavaladom adományozásánál a kinevezendőnek nem rátermettségét, nem tudását, hazafiságát, vagy erkölcsét, hanem politikai pártállását, szavazatának hajlandóságát.

Mind Ezek olvasása után azonban azt kérdezhetné valaki: mi köze van ennek a liberalizmusnak a drágasághoz? Megmondom. Amiről eddig szó volt, az a vallási, politikai liberalizmus. Gazdasági téren ez az irányzat az „aki bírja, marja” elvet valjosa s itt nyul bele az értékek kicserélésébe, a gazdasági életbe. Ennek a rendszernek nincs erkölcsje; jelszava a hajrá! ideálja a pénz, eszköze a lelkiismeretlen spekuláció, a helyzet kizsákmányolása, ha embertársainak a vérébe kerül is.

Ez a rendszer nem tekint sem jobbra, sem balra, nem méltányol semmit, nem sajnál senkit. Mivel az önérdék a mindene, azért a kormányon ülők tiszszerepny gondot, munkát, erélyt fektetnek egy-egy képviselőválasztásba, mint az egész ország élmezőnyének, gazdasági ügyeinek rendezésébe; a töké és a kereskedelem azért használ ki minden konjunkturát, ezért gázol keresztül mindenen, csak hogy ő megtalálja a maga erkölcs-telen számítását; a termelő ezért áll, mintegy önértéttől duzzadó Gerberus az istállója, Kuumpilófdje, nyukolja, libaketrece, tojásos kőpára, tejeskannája mellett: mert, mert ezt az egész nemzetet, ennek minden rétegét át meg átjárta

mind az anyagiasság, kegyetlen törtetés; mindent és mindenkit letipró, kémleletlenség, egy a liberalizmus neve takar.

Szigma.

(Vége köv.)

Háborus jegyzetek

Egyik járásbírótság négy hónapi fogházra és ezer korona pénzbüntetésre ítélte a tejhamisítót a büntetőtörvénykönyv 314. szakaszába ütköző közegészség elleni vétségért, amelyet egy követett el, hogy olyan tejet szállított, amelyet az egészségre ártalmas, rossz kutvizet kevert. A bíróság ítéletének indokolása szerint a vádlott által forgalomba hozott tej nem nevezhető tejnek, hanem rossz kutviznek, amely körülbelül 20 százalékat tartalmaz és az egészségre ártalmas. A vádlott cselekménye különösen a jelen időben eshetik súlyosabb megbírálás alá, amikor köztudomású, hogy a magas tejárak miatt tejet szegényebb embereknek csak kis gyermekeknek és a betegeknek adják, akikre nézve a rossz tej fokozott veszélyt jelent.

Negnyuvással fogadjuk ezt a szigorú ítéletet. Jól esik nekünk. Egyik bizonyítékát látjuk benne, hogy mégse mehet a végtelenség a nagyközönség lelketlen kiuzsorázása, hogy a velünk közvetlen érintkezésben álló, saját szemekkel életet látni tudó hatóságaink tizenkettedik órában védelmükre kelnek, s könyörtelen energiával és szigorral szuntanak le a minket irtalmatlanul kizsákmányolókra.

Hogys szól az a bizonyos 314. § (1878. 5. tc. XXI. fejezete)? Aki a közfogyasztás tárgyait képező, s elárúsításra vagy szétosztásra rendelt élelmickek közé az egészségre ártalmas anyagot kever, vagy kevertet, ugyszintén az, aki az ekként meghamisított, vagy élelmickekkel elárúsítás céljából boltjában, vagy más áruhelyen, vagy raktárában tartja: közegészség elleni vétséget követ el és egy évig terjedhető fogházal, ezenfelül száz forinttal ezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A járásbírótsági ítélet beható indokolással helyesen állapítja meg, hogy az, aki tiszta tej helyett rossz kutvizben kb. 20 százalékat tejet ad, egészségre ártalmas s így azokra a kisdedekre, gyermekekre és betegekre nézve ártalmasak, akik a mai hihetetlen drágaságban egyedül tejfogyasztók. És mi mégis tartunk attól, hogy ez az ítélet nem fog megállani. Jön majd a Kuria és ki fogja sütni, hogy ezeknek az 500 százalékra dolgozó letketlen uzorásoknak nem a betegek megmérgezése volt a célja a hamisítással, hanem tisztán vagyonserzés, amit ily módon értek el — és így nem vonható a 314. §. alá.

Hatályon kívül helyezi tehát ezt az egészséges ítéletet szigorú és elrettentő büntetésével együtt, s az a lelketlen tejesasszony, aki nem elégedett meg azzal a 200 százalékkal, amit árujával jogos uton elérhetett volna és 500 százalék nyereségre törekedvén, kutyvaszálkával megmérgezett és a másvilágra küldött Isten tudja hány szerencsétlen gyereket és beteget, akiknek csak egészséges, bő táperéjt tej segíthetett volna, — fog

kapni a legrosszabb esetben 5 napi elzárásra átváltoztatható 100 koronára pénzbüntetést. Ez az oka annak, hogy nem tudjuk kiirtani az élelmiszerhamisító bandáját.

A cár érdeklődik. Meg akarja tudni, hogy az a rengeteg levél és levelező-lap, ami hazaérkezik és arról számol be, hogy itt mi nálunk-nagyszerű dolga van a foglyoknak, tényleg igazat ír-e? Vajjon a foglyok nem nélkülöznek-e és nem kell e talán onnan ideküldeni valami segítséget?

Mint értesülünk, hölgyekre biza a cár a tájékozódás nagy munkáját. Az orosz vöröskeresztes hölgyeket választotta ki erre a célra. Nehogy pedig a barbár nyugaton talán valami bajuk történjék, a kiküldött hölgyársaságunk utitársul és kísérőül a dán Vörös-Kereszt Egyesületet, illetve annak tagjait kérte fel. Eszerint az orosz hölgyek társaságában egy semleges állam Vörös-Keresztes hölgyei is lesznek. Ez igen helyes intézkedés az oroszok részéről, mert így legalább az orosz kiküldöttek kellő ellenőrzés mellett fognak beszámolni.

A vendégeket Magyarországon magyar katonatisztek fogják kálauzolni. Elsősorban a foglyok táborokat tekintik meg és azután fogják felkeresni azokat a helyeket, ahol mint munkások vannak alkalmazva a foglyok.

A Világ és a Pesti Futár dörögdelmes cikkeket írnak, hogy el kell vinni a harangokat hadicélokra. Herceg Ferenc csemetéi, akik a dologban nincsenek érdekelve, nem lévén harangjaik, úgy tüntetik fel a dolgot kirohanásaikkal és heves hangjukkal, mintha a keresztények hazafiatlanok lennének és ellentmondának a harangok átengedésének. Pedig szó sincs róla. Mi nem fogjuk ezt a kötelességünket tőlük tanulni, nekünk nincs szükségünk a firkások oktatására. Rövid időn belül sok kedves harangunk a hazát fogja szolgálni, ami nagyon könnyen megy, Meglesz a harangok rekvirálása. De nem azért, mert Herceg Ferenc néhány fiacskája tivótt.

HIREK.

— **Katonai kintűtetések.** Szabó Aladár 69. gyalogezredbeli munkásosztágorfester, *Tivinger József*, *Krammer Angdrás* 69. gyalogezredbeli tartalékos őrmesterek, az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásukért a Koronás ezüst érdemkeresztet kapták.

— **Dr. Prohászka Ottokár hadiárvaházra.** A zeneegyesület nov. 4-én, a dr. Prohászka Ottokár hadiárvaház javára az Urániában rendezte ide első hangversenyét. Közreműködnek: Palay Matild operabékesnő, Klöcker Józsefné, Hermann László, Jámor Zsigmond, Hartmann Ede és Hartmann Imre. Szegely Krausz Verona Nádor-ulcai tőrszédjében válthatók.

— **A kárpáti falvakért.** Grósz Bernát városi bizottsági tag 533 koronát gyűjtött a kárpáti falvak felépítésére.

— **Helybeli előfizetőink** részére az előfizetési nyugtákat a lapárúsítókkal szétküldtük. Sziveskedjenek minél előbb kiváltani, hogy a lap küldésében fennakadás ne legyen.

— **A tüdővész ellen védekező egyesület halottak napján.** Székesfehérvár és Fejérvármegye tüdővész ellen védekező egyesülete elhatározta, hogy halottak estjén a temetőben gyűjtést rendez a szanatórium céljaira, mely a háboru alatt csaknem kizárólag katonákat gondoz. Az egyesület a gyűjtés rendezésére seggítőtársul a Hadseregélyző Hivatalt kérte fel.

— **A novemberi költőzködés.** A kormány a novemberi költőzködésre vonatkozólag lakásbérleti szabályrendeletet ideiglenesen módosította. November 3-án este hat óráig kell az új bérlő rendelkezésre bocsájtani. A két szobánál nagyobb lakásokat fokozatosan kell kiüríteni azonban úgy hogy az új lakó legkésőbb november 6-án este a lakást birtokba vehesse.

— **Diákfalva.** Magyarország diákjai között egy Diákfalva felépítésére kezdődött most meg a gyűjtés. A helybeli intézetekhez is megjött erre a felhívás és már meg is indult erre a gyűjtés. A város tanulói fűjsága nagy lelkesedéssel és a nála megszokott ügybizalommal vesz részt ebben az országos akcióban. Diákfalvának egyik házához ők is hozzájárulnak a maguk tégláival.

— **Hadiposta.** Lencsés István 1915 március havában jobb alsó lábszár lövéssel kórházba került.

— **Házberadomentség.** Székesfehérvár arra kérte a pénzügyminisztert, hogy a város építésének elősegítésére a szokásos házádomentséget három évre hosszabítsa meg. A miniszter Hall István osztálytanácsost küldte ki Székesfehérvárra a kérelem tanulmányozására. Hall osztálytanácsos pntelen érkezett mbg.

Szalkay Sárika

és

Szalkay Lajos

legközelebb fellépnek
színpadon és filmen
AZ APOLLÓBAN.

Szombaton és vasárnap,
október 23 és 24-én
1800 méteres filmszenzáció

REJTÉLYES KOPORSÓ
Fűhőgyi drámá 5 felvonásban.
Büszereplő: Mártus Bonnárd.
Berlin (látv.) Fluk az Aviatikus.
A terem kellemeesen fűtve van.
RENDES HELYÁRAK.

— **Árvák pénze hadikölcsönre.** Fejérmegye árvaszéke lapunk utján is közli, hogy a most kibocsátott 3-ik hadikölcsönre a kiskorúak és gondnokok, továbbá az oly önjogúvá váltak örökségéből, kiknek késpénze még ezidő szerint az árva-pénztárban kezelteik — jegyzéseket eszközölni lehet, ha azt az illető gyámok, gondnokok vagy maguk az önjogúvá váltak az árvaszéknél kérelmezik. Ezen kérvényeket azonban az árvaszék csak abban az esetben veszi figyelembe, ha azok hozzá f. évi november hó 2-ik napjáig beérkeznek.

— **Hangverseny.** Városunk szülötte Merzon Miksa, a kiváló zongoraművész, a közel jövőben hangversenyt rendez Fehérvárott. Ez esemény elé a legnagyobb érdekfűdéssel és örömmel tekintünk, mert már több helyen hangversenyzett óriási lelkesedést váltva ki hallgatóiból. Legutóbb Zomborban játszott, erről Zombor és Vidéke okt. 3. számában így ír: A hangverseny minden várakozáson felül, kitűnően sikerült. A termet zutoláig megtöltötte az előkelő zeneőrök közönség, kiknek mindvégig valódi műveltségben volt részük. Merzon a nála megszokott mély érzéssel, briliáns technikával, tüzes temperamentummal adta elő darabjait, n. m. Beethoven C dur Szonátáját, Schumannn Carnevalját és hitet rápszódiáját. A közönséget változó ámulatba ejtette Merzon csodával határos kézügyessége és a jelenvoltak elragadtatással hallgatják gyönyörű játékat. Hasonló dicsérettel ir Bóla Bácska politikai közönség is.

— **Bedőlő házak.** A sok esőzésnek már érezhető a hatása, egy másútan dőlnek be a gyengébb alapzatú házfalak. Pénteken egyszerre két helyen történt ilyen házfalbeomlás, szerencsére azonban egyiknél sem esett emberéletben kár. Az egyik házfalbeomlás Simor-utca 17. szám alatt történt, amely Stern Sándor tulajdona. Az udvari lakás fala omlott össze s a butorokat összetörte. A másik pedig Selyem-utca 23. szám alatt történt. Waldhauser Mor edénykereskedő raktára dől be, s nagyobb mennyiségű edény törött össze.

— **A kiscserélt lovak.** A büntető törvényszék hadiszállítás körül elkövetett visszaélés büntetéseért hétfő héti hónapi börtönrre és kétezer korona pénzbüntetésre ítélte Schweigerhard Antal, Rádl József és Sáfrán András bicskei földműveseket, mert a hédserg számára eladott lovukat az átadásakor az őrmester megvesztegetésével silányabb lóval cserélték ki. A Kuria III. büntető tanácsa Tarnay János tanácselnök elnöklésével megsemmisítette a törvényszék ítéle s a vádlottak büntetését másfélévi börtönrre emelte föl.

— **A Tarnay-hangverseny.** Közöltük, hogy Tarnay Lajos zeneakadémiai tanár, zeneszerző és zongoraművész, Cs. Acél Ilona, a Nemzeti Színház művésznőjének közreműködésével e hó 24 én délután 6 órakor a főgimnázium dísztermében részint az „Ottokár hadiárvaház, részben pedig a vértesszobor alapja javára, tehát hadijótékony célú nagyszabású hangversenyt rendez. A kivételes érdekességű művészeti esemény Fehérvár áldozatkész és zenekedvelő közönsége körében a legmelegebb fogadtatással találkozik. Ez azt érthető is: a vendégszereplő művészek olyan műveltséget ígérnek, ami-

lyenbe ritkán lehet részünk és amidőn magunknak gyönyörűséget szerzünk, hazafias, nemes cselekedetet végzünk, mely olyan célokat támogatunk, amelyeknek előmozdítása emberbaráti és hazafias kötelesség. Az estély műsora válogatottan értékes, nívós, olyan számokból fog állani, amelyek az ország több nagyobb városában rendkívüli sikert arattak. Kétségtelen, hogy Tarnay Lajos és Cs. Acél Ilona nemes célú vállalkozás, elismerésreméltó áldozatkészége Fehérváron is a legteljesebb erkölcsi és anyagi siker jegyében fog lezajlani. Jgyek már várhatóak — ülőhely 3 K, állóhely 1 K — Knazovicsky Béla Nádor-utca divatruházában.

— **Halálozás.** Özv. Pellet Gáborné született Beghoffer Valentin, mint részvétellel értesülünk, agyverzésben elhunyt. A beszentelés f. hó 23-án fél 10 órakor lesz Vörösmarty té 6 sz. alatti gyászháznál. Az engesztelő szt. mise pedig 23-án d. e. órakor lesz a székesegyházban.

— **Közönségteljesítés.** Palkovits György és Viniczai Teréz ezuton is hálás köszönetet mondának mindazoknak, kik szeretett fiuk, Palkovits Mihály temetésén kedves halottjuk sírjára koszorút helyezni s szülőik mély fájdalmát bármilyen módon enyhíteni voltak szivesek.

— **Vidéki előfizetőinket** tisztelttel kérjük, hogy az előfizetési hátralékot megküldeni, továbbá az előfizetést megújítani sziveskedjenek, hogy a lap küldésében fenakadás ne legyen.

A Székesfehérvári Kölcseőűs Népsegélyező-Egylet elfogad hadi kölcsönjegyzéseket, s azok névértékének teljes összege erejéig nyújt kölcsönöket. Bővebb felvilágosítás az intézet helyiségében nyerhető. (Kossuth-utca)

— **Psylander az Uránia-ban.** Szombaton és vasárnap Psylander legművészebb alakítása a „Becsületes ember” kerül színre az Uránia-ban. A „Csete-paté” című 3 felvonásos kacagató vígjáték, egy remek tájkép és hiteles harctéri felvételek egészítik ki a nagyszabású műsort.

Egy tisztességes, komoly, nős szolgát keresnek. Az Apolló színházban este 8 órakor lehet jelentkezni.

SZÍNHÁZ.

A rejtélyes koporsó. Marius Bonnard, a kiváló színész játsza „A rejtélyes koporsó” c. 5 felvonásos bűnügyi drámának a főszerepét. Még emlékeztetőben van a közönségnek az a nagyszerű, briliáns alakítása, melyet a „Ledőt szobor” c. szerelmi drámában produkált. Ez a hatalmas filmatrakció egyike a legbonyolultabb, mindvégig lebilincselő képeknek. Itt említjük meg, hogy a Bonnard-képekből egész sorozatot ad elő az Apolló Színház. Az előadások fél 7 és 9 órakor kezdődnek. A terem kellemeesen fűtve van.

Kréme de lactaine saját nemében páratlan hatású arcbrószépitő, finomított készítmény, ezen tejkrem teljesen ártalmatlan, a bőrt egyszerű használat után bársony puhává teszi, pattanásokat, szeplőket, májfoltokat gyorsan elmulasztja. Kapható Szűcs Róbert Magyar Korona gyógyszerárában Kossuth-utca sarkán. Ára 1 kor. 20 fillér.

PIUMEI kávébehozatal SZÉKESFEHÉRVÁR :: (BARÁTOK EPULETE) ::

Pörkölt kávékeverékei utolérhetetlenek! Saját villamos kávégyártóparkjuk! Telefon 250.

APRÓHIRDETESEK.

Bárminemű eladásnál és vételnél a legcélszerűbb és legolcsóbb az apróhirdetésekből hirdetni. Egyszeri apróhirdetés két sorig 40 fillér, vastagabb betűkkel 80 fillér. Minden további sor 10 fillér. Apróhirdetéseket mindenkor előre fizetendők és a megjelent apróhirdetéseket után igazoló lapokat senkinek sem küldünk. Hirdetési helyek bérleténél nagyobb árrendmények vannak. Hírszöveg közötti rendezetűkkel a hirdetés soronkint 40 fillér, vastagabb betűkkel 60 fillér. Olyan hirdetéseket, amelyek a közérkölcöt sértik, vagy bármi okból a sajtótörvénnyel ellenkeznek, nem közlünk. Ezen kikötés a nyilítéri hirdetésre és nyilatkozatokra is vonatkozik.

Rokkant katonák jó keresethez juthatnak. Cim a kiadóhivatalban.

Divatlapokra, képes folyóiratokra előfizetni lehet egy számonként és elemi iskolai könyvek is kaphatók Kaufmann Pál könyvkereskedésében Kossuth-utca 9. sz.

Elégés hölgy és leánykalapok nagy választékban vannak raktáron. Átalakítások és gyászkalapok a legrovidebb idő alatt készülnek. Borkovits Berta Megyeháztér 17. emelet, feljárt balra.

Egy kazai szena eladó, Öreg-utca 31. szám alatt.

Egy mindenes azonnal felvétetik Németh Sándor cipészüzletében Kossuth-utca.

Irodába kezdő kisasszony felvétetik. „Szorgalmas jelgére” a kiadóhivatalba küldendő az ajánlat.

Füszerezletberendezés eladó. Tudakozódni lehet a kiadóhivatalban.

Fizetéssel tanulót felvesznek. Rudbányai posztókereskedő.

Igen szép nemesített fajú krizantém-tövek és virágcsokrok, nürnbergi édes torna, nagyszemű ribiztermő bokrok, bőtermő málnatövek, téli saláta és nemes eperpalánta és vörösrépa kapható Széchenyi-utca 26. szám alatt.

Vidékéről apróhirdetéseket a legcélszerűbb postautalvánnyal földadni. A postautalvány szelvényén a szöveg könnyen elfér. Lehet levélben is akkor a hirdetés árát bélyegeken küldjük. Eredeti ökmányokat oly ajánlatokhoz, amelyek jellegű hirdetésekre vonatkoznak, ne tessék mellékelni, mert ezekért a kiadóhivatal nem vállal felelősséget.

Telefon 233. — Tefon 233.

Szombaton és vasárnap, október hó 23 és 24-én

PSYLANDER sorozat!

BECSÜLETES EMBER.

Nordisk-dráma 3 felv. Psylander legremekebb alakítása és

CSETE-PATÉ

Kacagató vigj. 3. felv.

Nagyszabású pótműsorral.

4 előadás 3, 5, 7 és 9 órakor.

Rendes helyárak.

— **Ujtás a női reform-fűzők tere:** gyári lerakatot sikerült szereznem oly higienikus „Rádium” reform-fűzőkből, melyek a gyomrot teljesen szabadon hagyják, csak a hasat és csipőt fűzik, kényelmes járást és szabad mozgást biztosítanak, ülésnél nem hátrányosak. — Vételnél feltétlen csak „Rádium” fűzőt tessék kérni! Egyedüli elárúsítás egész megyére Vermes Frigyesnél. Bious-újdonságok állandó raktáron.

Általános Bank és Takarékpénztár r. t.

Székesfehérvár, Nádor-utca.

Betéteket elfogad előnyös kamatozás mellett.

Váltókat leszámítol.

Értékpapirokat vesz és elad.

Sorsjegyeket csekély foglaló befizetése mellett elad s a

hátralék tetszés szerinti összegben törleszthető.

Kisorsolt sorsjegyeket és szelvényeket bevált.

Külföldi pénznemeket vesz és elad.

Tőzsdé megbízásokat pontosan teljesít.

LEGDIVATOSABB

lányka és női filz és bársony kalapformák.

tollak, virágok és mindennemű díszek.

Nagy választék szőrmegarnitúrákban. Bőrcomode és sárcipők. Katonai felszerelés kapható

Kováts Antalnál Székesfehérvár. Városháztér. —